

Prima instanță: Judecătoria Ciocana mun. Chișinău
Judecător: V. Burduh
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: L. Bulgac, G. Dașchevici, D. Manole

Dosarul nr. 2ra-1483/17

DECIZIE

16 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorului
Judecători

Iulia Sîrcu
Iuliana Oprea, Luiza Gafton,
Mariana Pitic, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Șova Corneliu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olaru Nicolae
și Olaru Liuba împotriva lui Șova Corneliu privind încasarea datoriei,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, prin care
a fost admis apelul declarat de avocatul Tîmbur Serghei în interesele
apelanților Olaru Nicolae și Olaru Liuba, a fost casată hotărârea Judecătoriei
Ciocana mun. Chișinău din 22 iunie 2016, fiind emisă o hotărâre nouă, prin
care acțiunea a fost admisă integral,

c o n s t a ț ă :

La data de 26 aprilie 2016 Olaru Nicolae și Olaru Liuba au înaintat cerere
de chemare în judecată împotriva lui Șova Corneliu prin care au solicitat
încasarea datoriei în sumă de 10 050 euro.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că pârâtul Șova Corneliu este
fostul lor ginere, care s-a aflat în căsătorie cu fiica lor - Olaru Victoria până la
11 ianuarie 2016, când căsătoria a fost desfăcută. Menționează reclamanții că
la 26 iunie 2008, la insistența pârâtului Șova Corneliu, i-au împrumutat suma
de 10 050 euro pentru necesități personale, fapt confirmat prin transferul
bancar, despre care nu a cunoscut Olaru Victoria, deoarece în caz contrar
transferul era să fie efectuat pe numele acesteia.

Invocă reclamanții că în scopul soluționării pe calea amiabilă a litigiului,
au remis în adresa pârâtului o notificare prin care au solicitat rambursarea
benevolă a datoriei în termen de 30 zile, care a rămas însă, fără răspuns și

executare.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 22 iunie 2016, cererea de chemare în judecată înaintată de către Olaru Nicolae și Olaru Liuba împotriva lui Șova Corneliu privind încasarea datoriei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Olaru Nicolae și Olaru Liuba în beneficiul lui Șova Corneliu cheltuieli de judecată în sumă de 1 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017, a fost admisă cererea de apel declarată de avocatul Tîmbur Sergiu în interesele apelanților Olaru Nicolae și Olaru Liuba. S-a casat integral hotărârea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 22 iunie 2016 și a fost emisă o nouă hotărâre prin care:

- S-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Olaru Nicolae și Olaru Liuba;

- S-a încasat din contul lui Șova Corneliu în beneficiul lui Olaru Nicolae și Olaru Liuba suma bănească în mărime de 10 050 euro și cheltuielile de judecată ce țin de plata taxei de stat în mărime de 5 032 lei 25 bani.

În susținerea acestei soluții, instanța de apel a constatat temeinicia pretențiilor înaintate de reclamanți de încasare din contul intimatului a sumei de 10 050 euro, făcând referire însă la prevederile art. 1389 alin. (1) Cod civil (Dreptul de a cere restituirea prestației) și încasând suma pretinsă cu titlu de sumă încasată fără just teme (îmbogățirea fără justă cauză), astfel modificând din oficiu temeiul legal invocat de reclamanți în cererea de chemare în judecată, iar cu referire la faptul că apelanții-reclamanți și-au întemeiat cerința pe dispozițiile legale ce reglementează un raport de împrumut instanța de apel l-a considerat irelevant în condițiile în care temeinicia pretenției reiese anume din prevederile art. 1389 alin. (1) Cod civil.

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 31 mai 2017 Șova Corneliu a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 și menținerea fără modificări a hotărârii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 22 iunie 2016.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurentul a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia aplicată, a interpretat în mod eronat legea, de asemenea consideră că instanța de apel a admis și încălcări procedurale care au dus la soluționarea greșită a cauzei, după cum și aprecierea mai multor probe de către instanța de apel a fost arbitrară.

A mai invocat recurentul că concluzia instanței de apel, expusă în dispozitivul deciziei contestate, este în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Conform art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost recepționată de recurent la 05 aprilie 2017 (recipisă - f.d. 93), recursul lui Șova Corneliu se consideră declarat în termen.

La 18 iulie 2017 intimații Olaru Nicolae și Olaru Liuba au prezentat referința pe marginea recursului depus, solicitând respingerea acestuia.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) CPC, prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 09 august 2017, recursul lui Șova Corneliu a fost declarat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC prezentul recurs se examinează fără prezenta părților.

Examinând motivele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează:

În conformitate cu art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC *„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe”*.

Colegiul menționează că conform materialelor dosarului, reclamantii Olaru Nicolae și Olaru Liuba au depus în instanța de judecată acțiune împotriva recurentului privind încasarea unui pretins împrumut în sumă de 10050 euro.

În susținerea pretențiilor, reclamantii au invocat faptul că, potrivit dispoziției de transfer din 26.06.2008, emisă de banca comercială „BNL” Italia au remis în adresa pârâtului-recurent cu titlu de împrumut suma de 10 050 Euro. Ulterior, potrivit pretențiilor din acțiune, intimații (reclamantii) au solicitat revendicarea pretinsului împrumut în sumă de 10 050 Euro.

Astfel, după cum s-a menționat anterior, prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 22 iunie 2016, cererea de chemare în judecată înaintată de către Olaru Nicolae și Olaru Liuba împotriva lui Șova Corneliu privind încasarea datoriei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Olaru Nicolae și Olaru Liuba în beneficiul lui Șova Corneliu cheltuieli de judecată în sumă de 1 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 a fost admisă cererea de apel declarată de avocatul Tîmbur Sergiu în interesele apelanților Olaru Nicolae și Olaru Liuba. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei

Ciocana, mun. Chișinău din 22 iunie 2016 și a fost emisă o nouă hotărâre prin care:

- S-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Olaru Nicolae și Olaru Liuba;

- S-a încasat din contul lui Șova Corneliu în beneficiul lui Olaru Nicolae și Olaru Liuba suma bănească în mărime de 10 050 euro și cheltuielile de judecată ce țin de plata taxei de stat în mărime de 5 032 lei 25 bani.

În acest sens, Colegiul reține că instanța de apel, în urma aplicării eronate a normelor procedurale, neîntemeiat a constatat temeinicia pretențiilor înaintate de reclamânți de încasare din contul intimatului a sumei de 10 050 euro, făcând referire la prevederile art. 1389 alin. (1) Cod civil (Dreptul de a cere restituirea prestației) și încasând suma pretinsă cu titlu de sumă încasată fără just temei (îmbogățirea fără justă cauză) având în vedere următoarele:

Conform art. 60 alin. (4) CPC legiuitorul a statuat expres că „*Instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul*”.

Totodată potrivit prevederilor art. 372 alin. (3) „*În apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții*”.

Mai mult ca atât, în condițiile art. 373 CPC, instanța de apel este îndreptățită să rejudece fondul cauzei în limitele cererii de apel.

În acest context legal, Colegiul concluzionează că instanța de apel, contrar art. 60 alin. (4) CPC, ilegal a modificat temeiul acțiunii.

Mai mult ca atât, reieșind expres din partea motivantă și din dispozitivul deciziei, Colegiul reține că instanța de apel, contrar exigențelor stipulate în art. art. 372 - 373 CPC, a depășit limitele apelului și a modificat temeiul acțiunii ia cu titlu de consecință ilegal a adjudecă în beneficiul intimaților (reclamânți) suma de 10 050 Euro cu titlu de sumă încasată fără justă cauză, invocând în calitate de temei prevederile art. 1389 alin. (1) CPC.

Distinct de cele relatate, Colegiul reține că conform materialelor dosarului s-a demonstrat cu certitudine că între părți s-a produs un transfer bănesc, acest fapt fiind recunoscut și de către recurent.

Totodată, Colegiul menționează că raportul juridic care a avut loc între părțile în litigiu nu este un contract de împrumut, dat fiind faptul că actul juridic dat nu corespunde prevederilor legale și anume lipsește consimțământul lui Șova Corneliu în vederea încheierii contractului de împrumut, având în vedere că:

Conform art. 199 Cod civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Conform art. 666, alin.(2) Cod civil, contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

În speță, Șova Corneliu și-a manifestat acordul de voință în vederea recepționării banilor, dar aceasta nu și-a manifestat consimțământul în vederea încheierii unui contract de împrumut, mai mult ca atât relevant la caz fiind și faptul că recurentul este fostul ginere a reclamantilor, care s-a aflat în căsătorie cu fiica lor - Olaru Victoria până la 11 ianuarie 2016, când căsătoria a fost desfăcută, având la întreținere și un copil minor cu fiica lor.

Ori, în cazul în care Șova Corneliu și-ar fi manifestat voința în vederea încheierii contractului de împrumut, urma să-și asume și obligațiile corespunzătoare, și anume de a restitui împrumutul, iar consimțământul de a accepta banii nu poate fi reținut și ca manifestare de voință în vederea încheierii contractului de împrumut.

Astfel, manifestarea de voință trebuie să fie îndreptată spre producerea efectelor juridice: nașterea, modificarea, stingerea de drepturi și obligații. Intenția de a produce efecte juridice este un element necesar al actului juridic, care în virtutea art. 666 Cod civil se reflectă și asupra contractelor și se manifestă astfel încât aceste efecte nu se pot produce, decât dacă o astfel de intenție a existat. Aceasta este o diferență esențială între actul juridic și faptul juridic, ultimul fiind săvârșit fără intenția de a produce efecte juridice.

În aceeași ordine de idei, raportată la cadrul legal pertinent speței și probele din dosar, Colegiul reține că esența consimțământului la recepționarea banilor a fost în primirea acestora cu titlu de „ajutor pentru familie”, după cum expres a fost indicat în documentația de transfer, iar recurentul nu a întreprins nici o acțiune care ar caracteriza calitatea de împrumutător.

O altă condiție stabilită de lege pentru a aprecia consimțământul ca fiind valabil exprimat constă în lipsa viciului. La caz însă, consimțământul recurentului este unu viciat, care se exprimă prin eroare la natura actului juridic, deoarece recurentul considera că de fapt întreprinde acțiuni în vederea recepționării sumelor bănești cu titlu de „ajutor pentru familie” și nu că încheie un contract de împrumut. Acest fapt prin prisma art. art. 217, 227 Cod civil atrage după sine nulitatea absolută a actului juridic.

Astfel, Colegiul reiterează că conform materialelor dosarului s-a stabilit cu certitudine lipsa consimțământului recurentului în vederea încheierii unui contract de împrumut cu intimații.

Mai mult ca atât, Colegiul relevă că în transferul efectuat nu se indică expres că suma de 10 050 euro are destinația unui împrumut. Respectiv, alegațiile reclamantilor referitor la existența unui contract de împrumut sunt doar niște aserțiuni.

Concluzionând, Colegiul reiterează că la caz, este cert că transferul bancar, invocat de intimații (reclamantii) în susținerea pretențiilor înaintate, nu

reprezintă prin sine împrumutul bănesc în sensul art. 867 Cod civil și respectiv, nici existența cărorva obligații între părți. De altfel, reieșind din obligația probațiunii, prevăzută de art. 118 CPC, Olaru Nicolae și Olaru Liuba nu au prezentat, în susținerea cerințelor lor, probe incontestabile care ar atesta legalitatea pretențiilor formulate față de recurent.

Sub aspectul celor relatate este cert că între Olarii Nicolae și Olaru Liuba, pe de o parte, și recurentul Șova Corneliu, pe de altă parte, nu există nici un temei legal al apariției drepturilor și obligațiilor civile prevăzute de art. 8 Cod civil.

Având în vedere cele expuse mai sus, Colegiul califică decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 ca fiind emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material menționate anterior, urmând a fi casată, cu menținerea hotărârii Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 22 iunie 2016 prin care cererea de chemare în judecată înaintată de către Olaru Nicolae și Olaru Liuba împotriva lui Șova Corneliu privind încasarea datoriei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Șova Corneliu.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2017 și se menține hotărârea Judecătoria Ciocana mun. Chișinău din 22 iunie 2016 adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olaru Nicolae și Olaru Liuba împotriva lui Șova Corneliu privind încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător

Iulia Sîrcu

Iuliana Oprea

Luiza Gafton

Mariana Pitic

Ion Druță